

Kategori: Pasientbehandling/Fagprosedyrer/Dødsfall og palliasjon	Gyldig fra/til:16.04.2026/16.04.2027
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Pasientbehandling	Versjon: 1.01
Godkjenner: Marta Ebbing	Informasjon
Dok. ansvarlig: Pasienttryggleik	Dok.id: D76159

1 Hensikt

Nedenfor er en oversikt over begreper, definisjoner og styrende dokumentasjon, for det meste på nivå 1, og nyttige eksterne referanser som gjelder håndtering av dødsfall blant pasienter i sykehuset.

2 Begreper og definisjoner

Begrep	Definisjon
Bodybag/morsbag:	Væsketett plastbag som den døde kan legges i ved særlig smittsomme sykdommer, se Dødsfall: Håndtering av død smitteisolert pasient , og ved ventet stor sekresjon eller blødning.
Dødsmelding/ melding om dødsfall/ legeerklæring om dødsfall	Melding om dødsfall ved lege etter Lov om helsepersonell mv. § 36 . Består av melding om dødsfall og dødsårsak, jf. Dødsårsaksregisterforskriften §2-1 .
Etterlatte	Begrepet brukes når pasienten er død og erstatter da begrepet «pårørende».
Hakestøtte	Krage som monteres halvveis rundt den døde hals, med støtte ned mot kragebeinet og skjules av skjorten
Medisinsk obduksjon	Se Lov om obduksjon og avgjeving av lik til undervisning og forskning § 3
Naturlig dødsfall	Dødsfall som følge av sykdom
Obduksjon	Se Lov om obduksjon og avgjeving av lik til undervisning og forskning § 3
Pårørende	Pasientens og brukerens pårørende: se Lov om pasient- og brukerrettigheter § 1-3 bokstav b
Rettsmedisinsk obduksjon	Se Lov om obduksjon og avgjeving av lik til undervisning og forskning § 3
Stadfesting av dødsfallet	Undersøkelse av den døde ved lege, som da fyller ut dødsmelding/ legeerklæring om dødsfall / melding om dødsfall
Syning av den døde	Tilrettelegging for at etterlatte kan se og ta avskjed med den døde.
Unaturlig dødsfall	Se Forskrift om leges melding til politiet om unaturlig dødsfall o.l. § 2

3 Oversikt over dokumenter og nyttige eksterne referanser i tabellform

Tema (alfabetisk)	Styrende dokumentasjon og andre referanser
Barn	Dødsfall: Uventet dødsfall hos barn og ungdom Forventet dødsfall hos barn Nøddåp ved Kvinneklinikken og Barne- og ungdomsklinikken Nøddåp ved Voss sjukehus Plutselig uventet død inkl. krybbedød (Pediatriveiledere, Norsk barnelegeforening)
Dokumentasjon	Dødsfall: Elektronisk dødsmelding (legeerklæring om dødsfall)

Tema (alfabetisk)	Styrende dokumentasjon og andre referanser
	Dødsfall: Journaldokumentasjon, dødsmelding og Følgeskjema for avdød & obduksjonsbegjæring
Eiendeler	Eiendeler og verdisaker: Pasienter og avdøde
Fosterdød/dødfødsel	Informasjon - Obduksjon ved dødfødsler Intrauterin fosterdød (IUFD) fra uke 22+0 Pasientinformasjon ved IUFD fra uke 22+0
Informasjon og støtte til pårørende/etterlatte	"Den siste legeundersøkelsen". Orientering til pårørende om obduksjon. Den norske patologforening Dødsfall: Oppfølging av etterlatte Etterlattemappe (helse-bergen.no) Klinikk for krisepsykologi Landsforeningen uventet barnedød - informasjonsmaterieell Livskrisehjelpen - Bergen legevakt Informasjon til foreldre vedrørende begravelse og minnelund "Når en av våre nærmeste dør" (Helsedirektoratet) Pårørendesenteret Preste- og samtalenesta (Innsiden) Preste- og samtalenesta (helse-bergen.no) Sorggrupper "Vi som har et barn for lite" - Foreningen for de som har mistet et barn
Ivaretaking av ansatte	Kollegastøtteordningen Preste- og samtalenesta (Innsiden)
Lover og forskrifter	Forskrift om dekning av utgifter til båretransport i Norge Forskrift om leges melding til politiet om unaturlig dødsfall o.l. Forskrift om obduksjon og avgjeving av lik til undervisning og forskning (obduksjons- og likavgjevingsforskrifta) Lov om helsepersonell § 36 Melding om dødsfall (Lovtekst med kommentar fra Helsedirektoratet) Obduksjonslova - Lov om obduksjon og avgjeving av lik til undervisning og forskning
Obduksjon	Dødsfall: Rekvirere obduksjon Informasjon - Obduksjon ved dødfødsler Rekvisjonsskjema: Følgeskjema for avdød & obduksjonsbegjæring Sikkerhetstiltak for kjølerom og obduksjonslokaler ved Avdeling for patologi
Stell av den døde	Dødsfall: Håndtering av dødsfall ved Haukeland hotell Dødsfall: Muslimsk rituelst stell Dødsfall: Stell av døde Dødsfall: Håndtering av død smitteisolert pasient Dødsfall ved Kysthospitalet i Hagevik
Syning og gravferd	Avdøde uten pårørende

Tema (alfabetisk)	Styrende dokumentasjon og andre referanser
	Booking av bårkekapellet Dødsfall: Muslimsk rituelt stell Dødsfall: Syning av døde på haukelandsområdet Gravplassmyndighetene i Norge
Transport	Dødsfall utenfor sykehus Dødsfall: Transport av døde pasienter på haukelandsområdet Henting av avdøde fra Avdeling for Patologi utenom ordinær arbeidstid Levering og henting av døde Retningslinje for inn og uthenting av avdøde, med bistand fra Hospitaldrift Sikkerhet ved HUS Transport av døde - pynte og kjølerom Vekterinstruks: Retningslinje for inn og uthenting av avdøde vha sikkerhetstjenesten på HUS
Unaturlig dødsfall	Dødsfall: Unaturlig dødsfall Dødsfall: Uventet dødsfall hos barn og ungdom Plutselig uventet død inkl. krybbedød (Pediatriveiledere, Norsk barnelegeforening) Registrering av selvmord (Nasjonalt kartleggingssystem for selvmord) Unaturlig dødsfall i AFR og DPH

4 Referanser

Interne referanser

1.1.9-4.2-07	Kollegastøtteordningen
1.2.1.3.1-02	Dødsfall: Stell av døde
1.2.1.3.1-03	Dødsfall: Journaldokumentasjon, dødsmelding og Følgeskjema for avdød & obduksjonsbegjæring
1.2.1.3.1-04	Dødsfall: Rekvirere obduksjon
1.2.1.3.1-05	Dødsfall: Syning av døde på haukelandsområdet
1.2.1.3.1-06	Dødsfall: Unaturlig dødsfall
1.2.1.3.1-07	Dødsfall: Elektronisk dødsmelding (legeerklæring om dødsfall)
1.2.1.3.1-08	Dødsfall: Transport av døde pasienter på haukelandsområdet
1.2.1.3.1-09	Dødsfall: Håndtering av dødsfall ved Haukeland hotell
1.2.1.3.1-10	Dødsfall: Muslimsk rituelt stell
1.2.1.3.1-11	Dødsfall: Oppfølging av etterlatte
1.2.1.3.1-13	Dødsfall: Uventet dødsfall hos barn og ungdom
1.2.1.3.1-14	Eiendeler og verdisaker: Pasienter og avdøde
1.2.8-16	Nøddåp ved Kvinneklinikken og Barne- og ungdomsklinikken
1.2.9.3-03	Dødsfall: Håndtering av død smitteisolert pasient
5.3.1-05	Forventet dødsfall hos barn
6.2.5.4-27	Vekterinstruks: Retningslinje for inn og uthenting av avdøde vha sikkerhetstjenesten på HUS

6.2.7.4-04	Henting av avdøde fra Avdeling for Patologi utenom ordinær arbeidstid
6.6.8.4-05	Uventet dødsfall hos barn og ungdom - krybbedød
10.4.3.5-16	Dødsfall utenfor sykehus
10.4.3.6-14	Krybbedød / Plutselig uventet død hos barn og ungdom til 18 år.
12.3.2.1.7-01	Informasjon til foreldre vedrørende begravelse og minnelund
12.3.2.1.7-04	Pasientinformasjon ved IUFD fra uke 22+0
12.3.4.3.10-01	Intrauterin fosterdød (IUFD) fra uke 22+0
13.2.12.2-03	Rekvisisjonsskjema: Følgeskjema for avdød & obduksjonsbegjæring
13.2.13.1.1-12	Retningslinje for inn og uthenting av avdøde, med bistand fra Hospitaldrift Sikkerhet ved HUS
13.2.13.1.1-13	Levering og henting av døde
13.2.13.1.1-14	Sikkerhetstiltak for kjølerom og obduksjonslokaler ved Avdeling for patologi
13.2.13.1.3-07	Booking av bårkapellet
13.2.17.6-05	Informasjon - Obduksjon ved dødfødsler
15.2.11.2.1-03	Avdøde uten pårørende
16.2.4.3.1-03	Plutselig uventet død hos barn (inklusive krybbedød), lenke
18.7.1.2.2-14	Dødsfall ved Kysthospitalet i Hagevik
23.1.3.1.3-14	Transport av døde - pynte og kjølerom
23.4.2.6-03	Nøddåp ved Voss sjukehus
27.2.1.2-02	Unaturlig dødsfall i AFR og DPH

Eksterne referanser

1.9.1.24 Lov om helsepersonell § 36 Melding om dødsfall (Lovtekst med kommentar fra Helsedirektoratet)
3.2.1.3.14 "Vi som har et barn for lite" - Foreningen for de som har mistet et barn
3.2.1.3.9 "Den siste legeundersøkelsen". Orientering til pårørende om obduksjon. Den norske patologforening
3.2.1.18.1 Pårørendesenteret
1.5.1 Forskrift om leges melding til politiet om unaturlig dødsfall o.l.
3.2.1.3.5 Livskrisehjelpen - Bergen legevakt
2.17.6.3 Preste- og samtaletenesta (helse-bergen.no)
3.2.1.3 "Når en av våre nærmeste dør" (Helsedirektoratet)
3.2.1.3.4 Klinikk for krisepsykologi
3.2.1.3.21 Døden (helsenorge.no)
2.17.5.1 Preste- og samtaletenesta (Innsiden)
1.5.2 Forskrift om dekning av utgifter til bårtransport i Norge
3.2.1.3.12 Plutselig uventet død inkl. krybbedød (Pediatriveiledere, Norsk barnelegeforening)
3.2.1.3.11 Landsforeningen uventet barnedød - informasjonsmaterieill
3.2.1.3.8 Sorggrupper
3.2.1.3.7 Etterlattemappe (helse-bergen.no)
1.16.1 Obduksjonslova - Lov om obduksjon og avgjeving av lik til undervisning og forskning
1.16.2 Forskrift om obduksjon og avgjeving av lik til undervisning og forskning (obduksjons- og likavgjevingsforskrifta)

[2.27.8 Registrering av selvmord \(Nasjonalt kartleggingssystem for selvmord\)](#)

[3.2.1.3.6 Gravplassmyndighetene i Norge](#)

5 Endringer siden forrige versjon